

Sarajevo, 16.05.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
09.05.2022. – 13.05.2022.

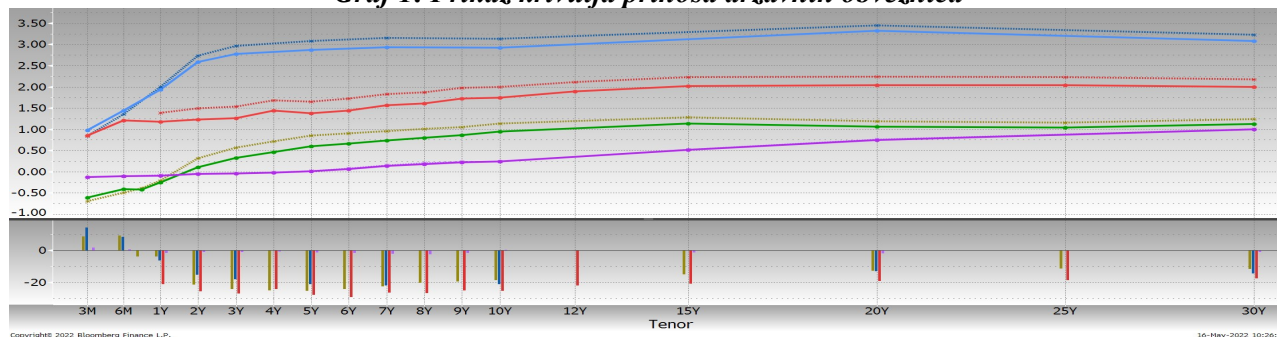
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	6.5.22		13.5.22		6.5.22		13.5.22		6.5.22		13.5.22		6.5.22		13.5.22	
2 godine	0,32	-	0,11	↘	2,73	-	2,58	↘	1,51	-	1,25	↘	-0,04	-	-0,05	↘
5 godina	0,85	-	0,60	↘	3,08	-	2,87	↘	1,66	-	1,38	↘	0,03	-	0,01	↘
10 godina	1,13	-	0,95	↘	3,13	-	2,92	↘	2,00	-	1,74	↘	0,24	-	0,25	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	6.5.22	-	13.5.22
3 mjeseca	-0,668	-	-0,581
6 mjeseci	-0,500	-	-0,408
1 godina	-0,183	-	-0,223

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 13.05.2022. godine (pune linije) i 06.05.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Usprkos i dalje prisutnom očekivanju da će središnje banke, uključujući ECB, nastaviti, odnosno početi, da povećavaju referentne kamatne stope, tijekom prošloga tjedna je došlo do korekcije prinosa obveznica eurozone naniže. U odnosu na prethodni tjedan prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 18 i 25 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica su zabilježili pad od 28 do 37 baznih bodova. Pad prinosa bi bio i veći da nije došlo do rasta na kraju tjedna jer su isti bilježili svakodnevni pad u prva četiri dana tjedna.

Zvaničnici ECB se prema posljednjim izjavama ujedanjuju oko mogućeg povećanja kamatnih stopa u srpnju, a dodatnu podršku tome je dao član UV Rehn, koji je izjavio da će tada biti potrebno povećanje kako bi se spriječilo da inflacija postane neusidrena. Kao mogući datum povećanja kamatnih stopa članovi UV ECB Centeno i Nagel su, također, naveli srpanj, a prije čega bi u lipnju najvjerojatnije trebalo doći do obustave neto kupovina obveznica. Njihov kolega iz Austrije Holzmann želi 2 do 3 povećanja u ovoj godini, a svako bi moglo da bude po 25 baznih bodova. Predsjednica Lagarde je izjavila da „stagflacija nije naš bazni scenario trenutačno“.

Sredinom tjedna predsjednica ECB Lagarde je izjavila da će ECB vjerojatno okončati program kupovina obveznica početkom III tromjesečja ove godine, što bi moglo biti popraćeno povećanjem kamatnih stopa „samo nekoliko tjedana“ nakon toga. Lagarde je ovom izjavom skoro zagantirala očekivanja tržišta da bi se prvo povećanje kamatnih stopa ECB moglo dogoditi u srpnju. Nakon toga članica IV ECB Schnabel

je izjavila da je vrijeme da se obustave mjere koje su aktivirane kako bi se borilo sa niskom inflacijom, odnosno da ECB sada mora reagirati kako bi ublažila rizik neusidrenih inflatornih očekivanja, u skladu sa obećanjem da će to raditi ovisno o objavljenim podacima. Dodala je da dolazi do povećanih rizika da trenutačno visoka inflacija ostane ukorijenjena u očekivanjima, te je posljednjih nekoliko tjedana povećana potreba da se što hitnije poduzmu mjere monetarne politike sa ciljem utjecaja na cjenovnu stabilnost. Član UV ECB Makhoul je izjavio da će ECB vjerojatno povećati kamatne stope na razinu iznad 0% u ranoj fazi 2023. godine.

EU je ponovila upozorenje da će plaćanje plina u ruskim rubljama smatrati kršenjem sankcija, nakon vijesti da sve više europskih kompanija otvara račune u ovoj valuti u Gazprombank. Prijedlog da se uvede embargo na uvoz nafte iz Rusije još uvijek nije zvanično prihvaćen.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	TRAVANJ	7,8%	7,8%	7,6%
2.	Stopa inflacije – Nizozemska	TRAVANJ	11,2%	11,2%	11,9%
3.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	TRAVANJ	5,4%	5,4%	5,1%
4.	Stopa inflacije – Španjolska (final.)	TRAVANJ	8,3%	8,3%	9,8%
5.	Stopa inflacije – Finska	TRAVANJ	-	5,7%	5,8%
6.	Stopa inflacije – Irska	TRAVANJ	-	7,3%	6,9%
7.	Stopa inflacije – Grčka	TRAVANJ	-	9,1%	8,0%
8.	Stopa inflacije – Portugalija (final.)	TRAVANJ	7,4%	7,4%	5,5%
9.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	OŽUJAK	-1,0%	-0,8%	1,7%
10.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	OŽUJAK	-	3,7%	8,6%
11.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	OŽUJAK	-	2,6%	3,4%
12.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	OŽUJAK	1,4%	3,0%	3,4%
13.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	OŽUJAK	-	23,6%	23,6%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	OŽUJAK	-	7,2%	10,4%
15.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	SVIBANJ	-21,6	-22,6	-18,0
16.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	SVIBANJ	-43,5	-34,3	-41,0
17.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	OŽUJAK	-11,2	-12,4	-10,4
18.	Bilanca tekućeg računa – Njemačka (u milijar. EUR)	OŽUJAK	-	18,8	21,1
19.	Stopa nezaposlenosti – Portugalija (tromjesečno)	I tromjesečje	-	5,9%	6,3%

SAD

Prinosi na američke obveznice su tijekom prošloga tjedna zabilježili smanjenje za 15 do 21 bazni bod. Fed je početkom tjedna objavio polugodišnje izvješće u kojem je upozoreno na pogoršanje likvidnosti na ključnim financijskim tržištima zbog sve većih rizika od ratnih dejstava u Ukrajini i visoke inflacije. Pojedini zvaničnici Feda su istaknuli kako je Fed “promašio” momenat u borbi protiv inflacije, s obzirom na to da je zaoštavanje financijskih uvjeta počelo znatno prije nego što je Fed počeo povećavati referentnu kamatnu stopu. Pozivajući se na komentare predsjednika Feda Powella, koji je naglasio moguće povećanje referentne kamatne stope za 50 baznih bodova na sjednicama u lipnju i srpnju, te istaknuo da trenutačno ne vlada raspoloženje o povećanju iste za 75 baznih bodova, predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je izjavila da će Fed, ukoliko inflacija ne krene silaznom putanjom, u drugoj polovici godine ubrzati svoje poteze. S druge strane, ministrica financija SAD Yellen je izjavila da vjeruje da Fed može smanjiti inflaciju bez izazivanja recesije zbog snažnog tržišta rada, niskih troškova duga i snažnog bankarskog sektora.

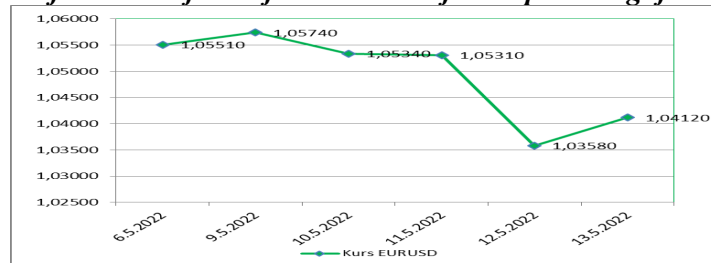
Prema rezultatima istraživanja Bloomberga za svibanj, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u SAD u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 2,7%, dok se za 2023. i 2024. godinu prognoziraju stope od 2,1% i 2,0%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je povećana na 7,1% sa prethodno prognoziranih 6,9%, dok je za narednu godinu nepromijenjena i iznosi 3%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će Fed povećati referentnu kamatnu stopu za 50 baznih bodova na lipanjskom sastanku.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G)	TRAVANJ	8,1%	8,3%	8,5%
2.	Proračunski saldo (u mlrd USD)	TRAVANJ	260,0	308,2	-225,6
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	TRAVANJ	10,7%	11,0%	11,5%
4.	Zahtjevi za hipotekarne kredite	6. SVIBNJA	-	-1,2%	8,5%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	7. SVIBNJA	193.000	203.000	202.000
6.	Indeks ulaznih cijena (M/M)	TRAVANJ	12,3%	12,0%	13,0%
7.	Indeks izlaznih cijena (M/M)	TRAVANJ	19,2%	18,0%	18,6%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0551 na razinu od 1,0412.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Kreator monetarne politike Saunders je istaknuo zabrinutost da bi inflacija mogla da se pokaže snažnijom i upornijom nego što iznose središnje prognoze BoE, a to je da inflacija krajem godine premaši razinu od 10%. Saunders je istaknuo da pridaje značajnu težinu rizicima, te bi domaći kapaciteti i inflatorni pritisci vjerojatno mogli biti veći i uporniji nego što to očekuju središnje prognoze. Saunders i još dva člana MPC BoE, koje ima devet članova, su glasovali za povećanje referentne kamatne stope sa 0,75% na 1,25% na sastanku održanom početkom svibnja.

Izvršni direktor jednog od najvećih ponuđača energije, kompanije Scottish Power, Anderson je upozorio ministra financija Sunaka da se dalja podrška kućanstvima treba što prije objaviti kako bi se izbjegla kriza troškova života na jesen za brojne obitelji koje se bore sa rastom troškova. Andersen je dodao da bi novi paket pomoći bio od vitalne važnosti zbog daljeg dramatičnog rasta cijena plina i električne energije koji se očekuju u listopadu, jer rat u Ukrajini utječe na sve veći rast troškova energije.

Plima pesimizma koja je zahvatila kućanstva u Velikoj Britaniji je bez premca i čini se da nije u drugim zemljama Europe izražena u tolikoj mjeri, što sugerira da je Vlada možda pogrešno procijenila odgovor na eskalirajuću krizu troškova života. Ministar financija Sunak se do sada opirao pozivima da produži mjere podrške kućanstvima, te je isticao da će se na ovu situaciju ponovo osvrnuti u drugoj polovici godine kada se ponovo očekuje rast cijena energenata.

EU će vjerojatno ubrzo pokrenuti postupke za kršenje prava protiv Velike Britanije, te će suspendirati međusobni trgovinski sporazum ukoliko Vlada premijera Johnsona predloži zakon kojim će suspendirati obveze u vezi s trgovinom sa Sjevernom Irskom. Upućeni izvori navode da bi blok, osim što će zamrznuti povlašteni pristup koji britanske kompanije imaju jedinstvenom tržištu EU, također mogao zaustaviti razgovore o statusu Gibraltara.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	GDP (Q/Q) P	I tromjesečje	1,0%	0,8%	1,3%
2.	Osobna potrošnja (Q/Q) P	I tromjesečje	0,9%	0,6%	0,5%
3.	Potrošnja vlade (Q/Q) P	I tromjesečje	0,5%	-1,7%	1,5%
4.	Izvoz (Q/Q) P	I tromjesečje	0,0%	-4,9%	6,9%
5.	Uvoz (Q/Q) P	I tromjesečje	7,2%	9,3%	0,3%
6.	Industrijska proizvodnja (G/G)	OŽUJAK	0,6%	0,7%	2,1%
7.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	OŽUJAK	2,3%	1,9%	3,5%
8.	Trgovinska bilanca (u mlrd GBP)	OŽUJAK	-18,450	-23,897	-21,614

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,85527 na razinu od 0,84931, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2348 na razinu od 1,2262.

JAPAN

Početkom prošlog tjedna je objavljen zapisnik sa sastanka MPC BoJ iz ožujka koji je pokazao da su kreatori monetarne politike BoJ ostali odlučni da zadrže ogromne monetarne stimulanse, čak i kada su pojedini članovi uvidjeli određene promjene u okruženju zbog niske inflacije. Nekoliko članova MPC BoJ, od ukupno devet, su izjavili da neke velike kompanije povećavaju plaće i da kompanije prenose rastuće cijene sirovina na kućanstva, što bi moglo dovesti do povećanja inflacije. BoJ trenutačno nudi neograničenu kupovinu desetogodišnjih državnih obveznica kako bi zaštitila implicitnu gornju granicu kamatne stope od 0,25%, postavljenu oko ciljane razine od oko 0%

Anketa koju je proveo Reuters je pokazala da se ekonomija Japana vjerojatno smanjila u prva tri mjeseca tijekom ove godine, jer su dugotrajne posljedice pandemije Covid19 utjecale na potrošnju i izvoz. Usporenje ekonomije je naglasilo izazove sa kojima se suočavaju kreatori monetarne politike dok pokušavaju da izvuku ekonomiju iz zastoja izazvanog pandemijom Covid19. Iako će se ekonomija vjerojatno oporaviti u tekućem tromjesečju, očekivanja su i dalje zamagljena zbog ruske invazije nad Ukrajinom, koja je dovela do rasta cijena robe i goriva.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI uslužni sektor F	TRAVANJ	50,5	50,7	49,4
2.	PMI kompozitni indeks F	TRAVANJ	50,9	51,1	50,3
3.	Vodeći indeks P	OŽUJAK	100,9	101,0	100,1
4.	Koincidirajući indeks P	OŽUJAK	97,0	97,0	96,8
5.	Tekući račun (u mlrd JPY)	OŽUJAK	1.737,5	2.549,3	1.648,3
6.	Monetarni agregat M2 (G/G)	TRAVANJ	3,4%	3,6%	3,5%
7.	Monetarni agregat M3 (G/G)	TRAVANJ	3,0%	3,2%	3,1%

JPY je tijekom protekloga tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 137,71 na razinu od 134,55. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 130,56 na razinu od 129,22.

NAFTA I ZLATO

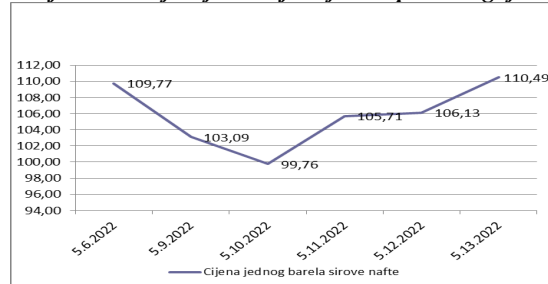
Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 109,77 USD (104,04 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je smanjena, te je u utorak zabilježena razina ispod 100 USD po barelu pod utjecajem slabljenja USD i zabrinutosti oko ponovnog lockdowna u Kini, koja je najveći svjetski uvoznik nafte. Također, pojavili su se i određeni recesijski rizici koji su dodatno smanjili cijenu ovog energenta. U srijedu je cijena nafte nastavila sa rastom jer su se pojavile zabrinutosti u vezi sa opskrbom ovog energenta, dok EU radi na dobijanju podrške za uvođenje embarga za naftu iz Rusije, a tokovi ruskog plina u Europu kroz ključnu tranzitnu točku u Ukrajini su prestali. U narednim danima cijena je i dalje bila pod utjecajem zabrinutosti za ponudu i geopolitičke napetosti u Europi koje su nadmašile strahove od recesije koji pritišću globalna financijska tržišta. OPEC je smanjio prognozu rasta svjetske tražnje za naftom ove godine na 3,36 milijuna barela, što je pad od 310 tisuća barela, navodeći utjecaj ruske invazije na Ukrajinu, rastuću inflaciju i ponovno pojavljivanje varijante koronavirusa Omicron u Kini kao ključne čimbenike.

Cijena nafte je tijekom trgovanja u petak povećana za oko 4% zbog straha da će se smanjiti zalihe ukoliko EU zabrani uvoz nafte iz Rusije. Generalno je cijena nafte bila volatilna i podržana zabrinutošću da bi zabrana uvoza mogla smanjiti zalihe, dok bi ponovna pandemija ili drugi čimbenici mogli smanjiti globalnu tražnju.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 110,49 USD (106,12 EUR), te je na tjednoj razini zabilježen rast od 0,66%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

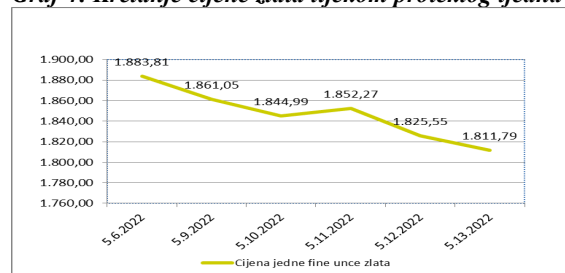
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.883,81 USD (1.785,43 EUR).

Tijekom protekloga tjedna cijena zlata je imala tendenciju pada. Početkom tjedna cijena je smanjena jer su investitori više usmjereni na prinose na državne obveznice SAD, ali i zbog očekivanih podataka o inflaciji za vodeće svjetske ekonomije. U utorak je pad cijene nastavljen, te je zabilježena najniža cijena od sredine veljače pod utjecajem jačanja USD i iščekivanja rezultata o inflaciji u SAD koji su objavljeni sredinom tjedna, a koji su, ujedno, trebali dati određene naznake eventualnih odluka u monetarnoj politici Fedu.

U srijedu je cijena zlata blago povećana, nakon podataka koji su pokazali da je inflacija u SAD veća od očekivanja. Ipak, već narednog dana cijena ovog plemenitog metala je smanjena zbog kontinuiranog rasta USD izazvanog tržišnim očekivanjima da će se američki Fed držati agresivnog povećanja kamatnih stopa. Cijena zlata je u petak dodatno smanjena pod utjecajem očekivanja agresivnijeg rasta kamatnih stopa, što je umanjilo tražnju za ovim plemenitim metalom. Zlato je tijekom protekloga tjedna zabilježilo najveći tjedni pad u posljednjih jedanaest mjeseci, jer investitori favoriziraju dolar kao čuvara vrijednosti usljed ubrzane inflacije i očekivanja agresivnije restriktivnije monetarne politike.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.811,79 USD (1.740,10 EUR). Na tjednoj razini je smanjena za 3,82%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.